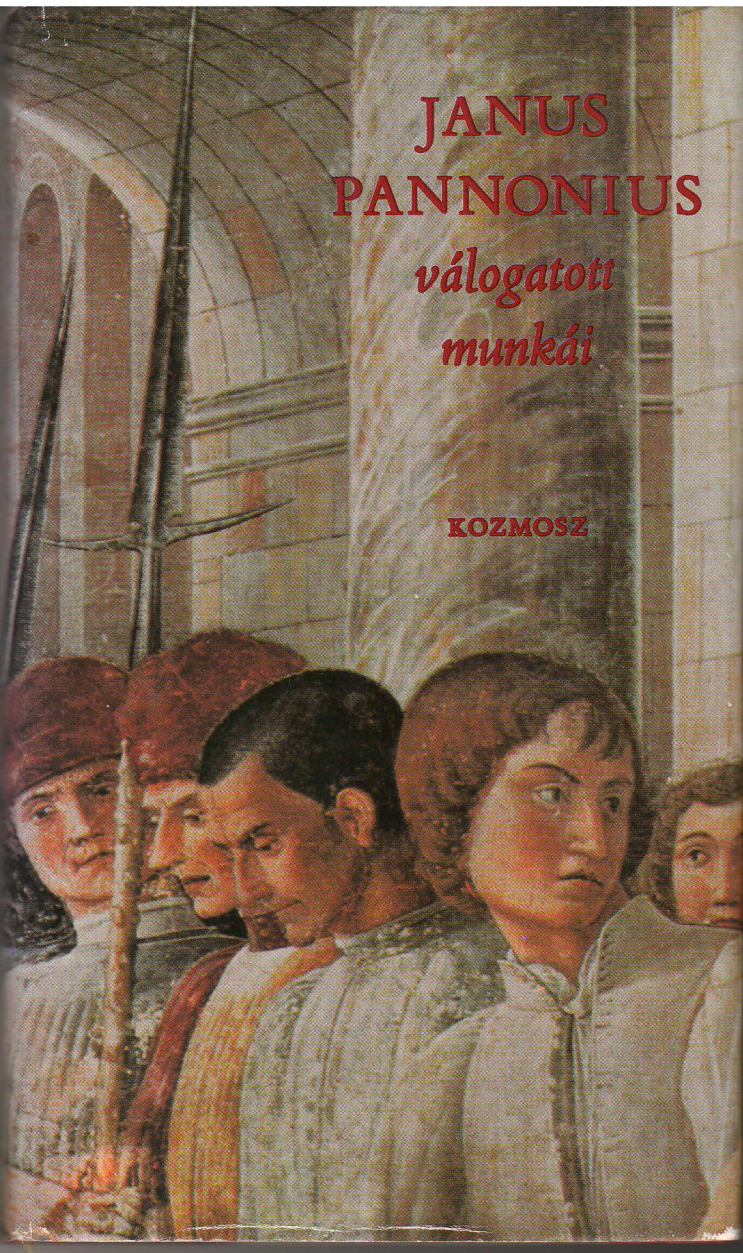
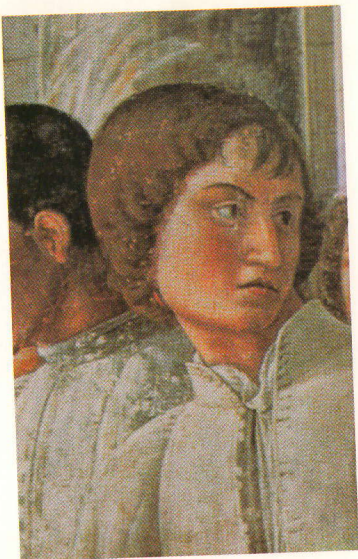

The background of the book cover is a painting. It depicts a group of people, likely from the 16th or 17th century, standing in a line. They are wearing various types of hats and clothing. The setting appears to be a stone archway or a large doorway. The overall style is that of a historical painting.

JANUS PANNONIUS

*válogatott
munkái*

KOZMOSZ

*Janus Pannonius
feltételezett arcma
Andrea Mantegna
freskóján*

KOZMOSZ KÖNYVEK

JANUS PANNONIUS VÁLOGATOTT MUNKÁI

JANUS PANNONIUS

*válogatott
munkái*

KOZMOSZ

JANUS
PANNONIUS

*válogatott
munkái*

Cilirener, Latinus

nyolc kézirattal

Apa

82. VI. 9.

KOZMOSZ KÖNYVEK

Válogatta, szerkesztette
és az előszót írta Csorba Győző

A jegyzeteket és a jegyzetszótárt
Ugrin Aranka készítette

© Csorba Győző editor, 1982

ELSŐ NAGY KÖLTŐNK

Félezer éves, modern magyar költő, akinek egyetlen sora sincs magyarul. Mintha találós kérdés lenne, pedig minden szavában világos és pontos. Mert valóság, hogy ez a költő több mint ötszáz esztendeje hunyta le örökre szemét, hogy gondolkodása, emberi-költői világszemlélete, magatartása sok vonatkozásban meglepően mai, hogy a magyar olvasóközönség számára csak néhány évtizede, legfeljebb egy évszázada kezdett megszületni, s hogy alig tíz éve él igazán közöttünk.

Janus Pannoniusról van szó, aki a szlavóniai Kescincén látta meg a napvilágot 1434-ben. Apja talán horvát nemzetiségű volt, s korán meghalt, négy gyermek gondját hagyva özvegyére, Vitéz Borbálára. Az asszony nyilván örömmel fogadta bátyja, Vitéz János, váradi püspök és kancellár, később esztergomi érsek ajánlatát, hogy magára vállalja a kis Janus (akkor még János) neveltetését. A főpap a magyar királyi kancellária részére szánta jó eszű pártfogoltját.

Így került a tizenhárom éves fiú 1447-ben Ferrarába, a híres-neves veronai Guarino mester iskolájába, ahol hét esztendő alatt tökéletesen elsajátította a latin és a görög nyelvet, s megismerte a klasszikus ókor kultúráját, vagyis mintaszerű humanista lett. 1454-ben Padovába költözött, s további négy évig egyházjogot tanult.

1458-ban visszatért Magyarországra, s Mátyás király a pécsi püspöki székbe ültette. A püspökség Janusnak jövedelemforrásként kellett, többnyire a királyi udvarban tartózkodott, kancelláriai teendőket

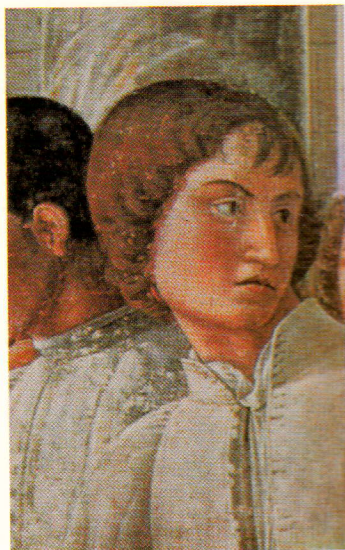
JANUS PANNONIUS

válogatott munkái

„Félezer éve modern magyar költő, akinek egyetlen sora sincs magyarul. Mintha találás kérdés lenne, pedig minden szavában világos és pontos. Mert valóság, hogy ez a költő több mint ötszáz esztendeje hunyta le örökre szemét, hogy gondolkodása, emberi-költői világszemlélete, magatartása sok vonatkozásban meglepően mai, hogy a magyar olvasóközönség számára csak néhány évtizede, legfeljebb egy évszázada kezdett megszületni, s alig tíz éve él igazán közöttünk... Szellemmel, költői tehetségével, alkotásával Janus Pannonius tanította meg először a művelt Európát a magyar névre. Teste ismeretlen pécsi sírban nyugszik, géniusza ott ragyog a fényességes sor elején, melynek tagjai legnagyobb költőink” – írja bevezetőjében a kötet válogatója, Csorba Győző.

KOZMOSZ KÖNYVEK

22,- Ft

*Janus Pannonius
feltételezett arcmása
Andrea Mantegna
freskóján*

KOZMOSZ KÖNYVEK

TARTALOM

ELSŐ NAGY KÖLTŐNK (Írta Csorba Győző) 5

ITÁLIAI EPIGRAMMÁK

Névváltoztatásáról (Berczeli A. Károly fordítása) 13

A művészetéről (Kardos Tibor fordítása) 13

A nyárfák nem teremnek borostyánkővet
(Csorba Győző fordítása) 13

Leonellóhoz, Ferrara fejedelméhez
(Nemes Nagy Ágnes fordítása) 14

Guarinórol (Weöres Sándor fordítása) 14

A költő Martialishoz (Csorba Győző fordítása) 15

Egy kérkedőről (Csorba Győző fordítása) 15

Könyvéhez szól (Dybas Tihamér fordítása) 16

Aki csak a régi könyveket szereti
(Nemes Nagy Ágnes fordítása) 16

Önmagáról (Kálnoky László fordítása) 17

Severusra (Nadányi Zoltán fordítása) 17

Pálhoz (Nemes Nagy Ágnes fordítása) 18

Az áltudósról (Berczeli A. Károly fordítása) 18

Ugyanarról (Berczeli A. Károly fordítása) 18

Bertalanhoz (Kerényi Grácia fordítása) 19

Vergilius tolvajára (Weöres Sándor fordítása) 19

Egy fölöslegesen kérdezőtőre
(Csorba Győző fordítása) 20

Gryllusra (Hegedűs István fordítása) 20

Tivadarra (Csorba Győző fordítása) 20

Márkushoz (Berczeli A. Károly fordítása) 21

Költeményeinek tolvajára (Kálnoky László
fordítása) 22

Szerénykedve dicséri saját művét
(Berczeli A. Károly fordítása) 22

Egy valakinek, aki nehéz dologra biztat

(Csorba Győző fordítása) 23

Troilushoz (Csorba Győző fordítása) 23

Hugóra (Kardos Tibor fordítása) 24

Philicusra (Weöres Sándor fordítása) 24

Gryllushoz (Végh György fordítása) 25

Ugyanahhoz (Csorba Győző fordítása) 25

A veronai Guarinóhoz (Végh György fordítása) 25

Prosperhez (Tellér Gyula fordítása) 26

Szeretkezni vágyik (Csorba Győző fordítása) 27

Magdolnához (Nemes Nagy Ágnes fordítása) 28

Saját magáról (Berczeli A. Károly fordítása) 28

Barátnőjéről (Csorba Győző fordítása) 29

Pálhoz (Kurcz Ágnes fordítása) 29

Szilviáról (Berczeli A. Károly fordítása) 29

Laeliáról (Csorba Győző fordítása) 30

Mikor ártatlanságát elvesztette (Csorba Győző
fordítása) 30

A fajtalan Ursusról (Kurcz Ágnes fordítása) 30

Szamárdyhoz (Csorba Győző fordítása) 31

Egy hazugra (Kálnoky László fordítása) 31

Liberához (Csorba Győző fordítása) 31

Súlyos és kellemetlen kérdés (Csorba Győző
fordítása) 32

Luciára (Csorba Győző fordítása) 32

Rinuciushoz (Nemes Nagy Ágnes fordítása) 33

Ambrusról (Ujvári Károly fordítása) 34

Panaszkodik, hogy társai bordélyházba csalták
(Dybas Tihamér fordítása) 34

Egy házasságtörőre (Csorba Győző fordítása) 35

Guarinóhoz (Takáts Gyula fordítása) 35

Életkoráról (Kálnoky László fordítása) 35

Egy házasságtörőre (Csorba Győző fordítása) 36

Luciához (Csorba Győző fordítása) 36

Kikacagja a római búcsúsokat (Végh György fordítása)	37
Ugyanarról (Végh György fordítása)	37
Ugyanarról (Végh György fordítása)	38
Kocsmáros a jubileum évében (Végh György fordítása)	38
Kigúnyolja Galeotto zarándoklását (Dybas Tihamér fordítása)	38
Magamagáról (Csorba Győző fordítása)	39 ✓
Dénesre (Kálnoky László fordítása)	40
Ornitushoz (Csorba Győző fordítása)	40 ✓
Ovillusra (Nemes Nagy Ágnes fordítása)	40
Ladvancusra (Berczeli A. Károly fordítása)	41
A hajótörött Frandushoz (Berczeli A. Károly fordítása)	41
Rufushoz (Kálnoky László fordítása)	41
Arquához (Weöres Sándor fordítása)	42
Marcellóhoz (Nemes Nagy Ágnes fordítása)	42
Könyveihez (Végh György fordítása)	42
Életkoráról (Csorba Győző fordítása)	43 ✓
A hajókázó Vincéről (Takáts Gyula fordítása)	43
Márkushoz (Zala Mária fordítása)	44
Malatesta Zsigmondról, Rimini zsarnokáról (Csorba Győző fordítása)	44 ✓
Ugyanarról (Csorba Győző fordítása)	45 ✓
A csipás Senecára (Csorba Győző fordítása)	45 ✓
Hunyadi Jánosnak, Mátyás király atyjának sírfelirata (Csorba Győző fordítása)	46 ✓
Hunyadi János sírfelirata (Jánossy István fordítása)	46
A sólyomvadászatról (Zala Mária fordítása)	46
Janus üdvözlétét küldi Martinus Philecticusnak (Zala Mária fordítása)	47
Gallushoz (Kálnoky László fordítása)	47
Az olvasóhoz (Hegedűs István fordítása)	48

MAGYARORSZÁGI EPIGRAMMÁK	
Pannónia dicsérete (Berczeli A. Károly fordítása)	51
Mátyás Magyarország királyává választása (Kálnoky László fordítása)	51
Könyörgés az Istenekhez a török ellen hadba induló Mátyás királyért (Illyés Gyula fordítása)	51
Mentegetőzik, hogy nem elegyedik a harcba (Kálnoky László fordítása)	52
Timotheus testvérnek Janus üdvözlétét küldi (Zala Mária fordítása)	53
Guarino sírjára (Geréb László fordítása)	54
Galeottóhoz (Vas István fordítása)	54
Panaszkodik a király hosszas távolléte miatt (Berczeli A. Károly fordítása)	54
Mátyás királyhoz (Teller Gyula fordítása)	55
Frigyes császárhoz a királyi koronáról (Lator László fordítása)	55
Anyjának, Barbarának sírfelirata (Hegedűs István fordítása)	56
Vitusra (Ujvári Károly fordítása)	56
II. Pius pápának háborús készülődés közben történt haláláról (Geréb László fordítása)	57
Vitéz János esztergomi érsekké való kinevezéséről (Tóth István fordítása)	57
Vendégségbe hívja magához Mátyás királyt (Kálnoky László fordítása)	58
Ugyanarról (Gáspár Endre fordítása)	58
Miért nem vizsgálják meg manapság a pápák heréjét, mint hajdan? (Gáspár Endre fordítása)	58
Galeottóhoz (Kálnoky László fordítása)	59
Antalhoz (Csorba Győző fordítása)	60 ✓
Ugyanahhoz (Csorba Győző fordítása)	60 ✓
A köszvényes Brigittára (Csorba Győző fordítása)	60 ✓

Vendéglátó Antalra (Nemes Nagy Ágnes fordítása)	61
Galeottóhoz (Kálnoky László fordítása)	62
Ugyanahhoz (Csorba Győző fordítása)	62 ✓
Az udvaroncok szerencséjének forgandóságáról (Fodor András fordítása)	63
Egy dunántúli mandulafáról (Weöres Sándor fordítása)	63
Az erdélyi felkelésről (Fodor András fordítása)	64
Mátyás kettős győzelmét ünnepli (Muraközy Gyula fordítása)	64
Galeotto bajvívása (Csorba Győző fordítása)	65 ✓
Mátyás királyhoz (Kálnoky László fordítása)	66
A firenzeiek által Mátyás királynak küldött oroszánokról (Végh György fordítása)	66
Crispus Kristófnak (Csorba Győző fordítása)	67 ✓
Polycarpushoz (Kálnoky László fordítása)	67
A narni Galeottóhoz (Csorba Győző fordítása)	68 ✓
Békéért (Kálnoky László fordítása)	68
Mars istenhez békességet (Kardos Tibor fordítása)	69
A haldokló Janus Pannonius (Kálnoky László fordítása)	69
ITÁLIAI ELÉGIÁK	
Andrea Mantegna padovai festő dicsérete (Kálnoky László fordítása)	73
Janus Pannonius Titus Vespasianus Strozzának (Kurcz Ágnes fordítása)	74
Károlyhoz (Kerényi Grácia fordítása)	75
Siratóének Racacinusról, komornyikjáról (Hegedűs István fordítása)	77
Marco Giorgiónak és Antoniolónak, mikor Scientában nyaraltak (Tellér Gyula fordítása)	83

A narni Galeottóhoz (Lator László fordítása)	85
Nászének Libera Guarina és Salomon de Sacrato esküvőjére (Kerényi Grácia fordítása)	89
Búcsú a Múzsáktól (Kerényi Grácia fordítása)	91
Az olasz nimfák legdicsőbbikének, Feronia istennőnek írta Janus Pannonius, visszatérőben Rómából 1458. június 9-én (Csorba Győző fordítása)	92 ✓

MAGYARORSZÁGI ELÉGIÁK

Búcsú Váradtól (Áprily Lajos fordítása)	97
Búcsú Váradtól (Berczeli A. Károly fordítása)	98
Útra készen búcsút vesz a Váradon nyugvó szent királyoktól (Csorba Győző fordítása)	100 ✓
Távozóban búcsúzik Várad szent királyaitól (Kerényi Grácia fordítása)	102
Búcsú Váradtól (Fodor András fordítása)	103
Búcsú Váradtól (Nagy László fordítása)	105
A távozó üdvözlí Váradon a szent királyokat (Somlyó György fordítása)	107
A lázbeteg Janus a táborozó Baláznak (Takáts Gyula fordítása)	108
Nyárdél egén ragyogó üstökös (Weöres Sándor fordítása)	110
A vadkan és a szarvas (Illyés Gyula fordítása)	111
Siratóének anyjának, Borbálának halálára (Csorba Győző fordítása)	113 ✓
Mátyás magyar király válasza Antonio Constanzi olasz költőnek (Csorba Győző fordítása)	118 ✓
Mikor a táborban megbetegedett (Kálnoky László fordítása)	124
Betegeskedése miatt panaszkodik 1466 márciusában (Áprily Lajos fordítása)	128

Óda Henrik német költőhöz (Jelenits István fordítása)	129
Az álomhoz (Weöres Sándor fordítása)	131
Lelkemhez (Berczeli A. Károly fordítása)	135
Az árvíz (Csorba Győző fordítása)	137 ✓
A roskadozó gyümölcsfa (Kardos László fordítása)	144

HOSSZABB KÖLTEMÉNYEK AZ ITÁLIAI KORSZAKBÓL

A szelek versenye (Berczeli A. Károly fordítása)	149
Ének Itália békéjéért III. Frigyes császárhoz (Részletek; Kerényi Grácia fordítása)	161
Dicsőítő ének a veronai Guarinóhoz (Részletek; Csorba Győző fordítása)	169 ✓

BESZÉDEK

Budavári beszéd Lando pápai megbízott üdvözlésére, Mátyás király nevében (Boronkai Iván fordítása)	201
Követi beszéd II. Pál pápa magánkihallgatásán (Boronkai Iván fordítása)	204

LEVELEK

Vitéz Jánoshoz (Boronkai Iván fordítása)	213
Marcus Aureliushoz (Boronkai Iván fordítása)	214
Marcus Aureliushoz (Boronkai Iván fordítása)	215
Cristoforo Moróhoz (Boronkai Iván fordítása)	217
Alexander Olivához (Boronkai Iván fordítása)	218
Galeotto Marzióhoz (Boronkai Iván fordítása)	219
A bolognai tizenhatok tanácsához (Boronkai Iván fordítása)	222

Galeotto Marzióhoz (Boronkai Iván fordítása)	223
Hunyadi Mátyásnak (Boronkai Iván fordítása)	228
Vetési Lászlóhoz (Boronkai Iván fordítása)	230

JEGYZETEK	232
-----------	-----

JEGYZETSZÓTÁR	263
---------------	-----

ISBN 963 211 448 5

Kozmosz Könyvek, Budapest

Felelős kiadó: Szilvásy György igazgató

Kner Nyomda Dürer üzeme (1499), Békéscsaba, 1982

Felelős vezető: Háromszéki Pál vezérigazgató

Felelős szerkesztő: Rózsa Endre

Műszaki vezető: Haás Pál

Képszerkesztő: Zigány Edit

Műszaki szerkesztő: Kellermann József

Megjelent 10 000 példányban

Terjedelem: 10,18 (A/5) ív. IF 4536